

Thân người ngủ u buồn thành long
Sợ mơ lo ngại giấc mơ i mong hóa rã ng (H.V.)

Một thời sinh thông minh tuấn tú, rất chăm chỉ học hành để mong tiến thân bằng đường khoa bảng; nhưng đã ba kỳ thi anh đậu đỗ mãi chưa đỗ. Vì vậy anh quyết định tìm lên Thiên Đình xin hỏi Thiên Ông để biết lý do tại sao anh không đậu!

Anh hỏi hành trình nhà đậu đỗ của ngày, trả lời rằng, hôm nay nên ghé vào xem hỏi điếm ở gốc cây đa bên làng quê. Tại gốc đa anh gặp hai ông bà già, anh cúi đầu chào hai vị và hỏi hai vị thăm:

- Cậu đi đâu mà khăn gói chôn cất thế?
- Thưa hai vị, cháu là một thời sinh công đèn sách bao năm qua, đã tham dự ba kỳ thi nhưng đậu bao nhiêu lần cháu buồn chán hành lên hỏi Thiên Ông để biết rõ lý do! Hai ông bà già mừng rỡ liền nói vâng:
- Thật may mắn, nhân tiến cậu lên Thiên Đình, chúng tôi nhắc cậu vào trình với Thiên Ông để dùm. Chúng tôi có một đứa con gái đến nay em nó đã 18 tuổi mà không biết nói, xin cậu hỏi dùm lý do tại sao vậy? Thanh niên trả lời:
- Vâng, cháu sợ giấc ngủ để hỏi cho hai vị.

Sau khi nghỉ ăn trưa, anh tiếp tục lên quê. Đi đến một quãng anh lại gặp một ông già đứng bên đường trông có một ngôi nhà rất khang trang. Ông cụ thấy anh liền chào hỏi:

- Chào cậu, trông cậu có vẻ thoải sinh, khăn gói chänh tä chäc lên tänh trä häc phäi không?
- Thäa cä không, cháu có chút việc riêng cän lên Thiên Đänh đä thänh ý Thäng Đä!
- Ồ, thä thì rät may! Luôn tän täi nhä cäu häi giúp hä täi xem; cäu hãy nhìn mäi cây khä cäa täi kia, thông thäng ngäi ta träng chä bän hay năm năm là có trái, nhäng täi träng đän nay đã mäi năm räi vän chäa có trái. Väy nhä cäu vän träng Thäng Đä giúp täi sao väy?
- Vâng, xin cä an tâm, cháu sẽ häi giúp hä cä. Nói xong anh läi täp täc län đäng. Đi đäc mät quãng anh phäi läi qua mät khúc sông nhä, thänh länh đäng vào mät con cá chép khá län. Nó chäm lên và nói väi anh:
- Tôi đoán không läm cäu đang trên đäng lên Thiên Đänh, vì täi biät đây là läi lên Thiên Đänh, nên täi quanh quän nä đây đã lâu đä chä xem có ai đi, täi nhä häi Thäng Đä hä räng täi đã tu đän nay đäc năm chäc năm räi mà không hiäu lý do täi sao vän chäa hóa räng! Väy näu đúng là cäu lên vän an Thäng Đä thì nhä cäu häi giúp täi đäc không?
- Chú mình đoán không sai, tä sẽ nhä häi hä chú mình träc. Con cá chép mäng rä väy đuôi chào tän biät và anh läi täp täc cuäc hành tränh.

Khi lên đän Thiên Môn, sau khi träng bày lý do đä xin yät kiän Thäng Đä. Chä đäi mät lúc thì anh đäc gäi vào träng điän. Träc Thiên Nhan, anh cúi räp xuäng đät và cät täng tung hô:

- Vän tuä, vän vän tuä, Thánh-Hoàng vän vän tuä! Thäng Đä liän phán:

- Miän lä, nhäa ngäi muän häi ta việc gì, hãy täu mau?

- Bäm täu Thánh Thäng: Trên đäng đi, con gäp mät con cá chép nói; nó đã tu luyän đäc năm mäi năm räi nhäng chäa hóa thành räng nên nhä con lên täu väi Thánh Thäng đä biät rõ lý do?

- Ngäi vä nói cho nó biät, nó chäa thä hóa näi räng đäc vì trong miäng cäa nó còn mäi ngäm mät hän "Häng - Ngäc." Väy còn điäu gì täu täp:

- Bäm täu Thánh Thäng, mät cä già than phiän räng; cä ta träng mäi cây khä đã đäc mäi năm nhäng vän chäa có trái, cä nhä con täu väi Thánh Thäng đä biät lý do täi sao läi lâu nhä väy?

- Ngäi vä cũng vä nói cho ông ta biät, nhäng cây khä chäa đä säc ra trái, vì đäc gäc cäa chúng

còn chôn hũ vàng ngăn không cho rß phát trißn đß sinh hoa, nghe chßa! Còn gßi khißu nßi nßa không?

- Bßm tßu Thßnh Thßng, hai ông bà gißa cß a con gßi đß mßi tám tußi mà chßa bißt nßi, nhß con tßu vßi Thßnh Thßng đß bißt nguyßn do tßi sao chßa bißt nßi?

- Ngßi vß nßi nói lßi cho ông bà ta bißt, lý do con gßi cßa ông bà ta chßa nßi, không phßi vì nó không bißt nßi mà vì nó thißu tình thßng cßa gia đßnh, trong nhßa mßi ngßi chß bai và ghen ghét nó nên nó bußn không mußn nói đß thßi!

Anh đßnh tißp tßc cßt tißng trình bày đß hßi vß trßng hßp cßa anh; nhßng Thßnh Thßng ra lßnh gßi ngßi khác vì mßi ngßi chß đßc phép hßi cß ba câu thßi, nên anh đành phßi lßy tß và ra vß.

Trên đßng trß lßi quße, khi tßi khúc sông anh gßp con cá chép đß đang chß đß cßt tißng hßi:

- Thßa anh, đß hßi cho em chßa?

- Thßnh Hoàng trß lßi: chú mày chßa thß hóa rßng đßc vì trong mißng chú mày còn mßi ngßm mßt viên "Hßng Ngßc" nên nßng làm sao cß thß cßt cß đß bay vßt vũ môn! Con cá chép chßt nhß, lißn nhß hßt ngßc ra và tßng cho ân nhân. Hßt ngßc vßa rßi khßi mißng nó, nó lißn bißn thành con rßng qußt cánh bay đi. Anh thß sinh mßng rß và tißp tßc đi vß.

Tß xa ngß thßy anh thß sinh đang tißn lßi, cß gißa mßng thß chß cßnh anh ta đß bißt đßc lý do, nên sai ngßi nhß chußn bß pha trà đßi khách. Khi anh thß sinh vßa tßi, cß gßi bßng trà lên mßi khách và lißn thăm hßi:

- Thiên Đßnh chß cßnh là vui lßm phßi không cßu, cßu đß hßi giúp tßi chßa?

- Bßm cß, Thßnh Hoàng bßo con vß thßa lßi vßi cß ; lý do nhßng cây khß chßa ra trái đßc, chß vì đßi gßc mßi cây cß chôn mßt hũ vàng.

Ông cß sßc nhß, lißn sai gia nhân đào lên và đß cßm nß, cß tßng cho anh thß sinh mßt nßa sß vàng. Anh mßng rß, cßm tß lòng hßo tâm cßa cß gißa rßi bßi bißt đß tißp tßc hßi quße. Tß xa đßi gßc cây, hai ông bà mà anh gßp đßu tiên đang đßng đßa tay vßy chào, khi anh tßi nßi hai ông bà mßng rß chßy ra ôm anh chào và hßi thăm kßt quß, anh lß phép trß lßi:

- Thßa hai cß, Thßnh Thßng bßo con vß trình lßi vßi hai cß hay là con gßi cßa hai cß chßa nßi bßi vì cô ßy thißu tình thßng!

anh vßa đßt lßi, tß sau gßc cây mßt cô gái xinh đßp bßc ra cúi đßu chào, anh mßng rß đßp lß và tß lßi cßm mßn. Cô gái thß thß cßt lßi đßp lßi vßi lòng rßt ngßng mß anh, vì mßi lo cho ngßi mà không hßi đßc vßn nßn cßa mình. Cßm phßc nhßn đßc cßa anh, cô xin phép cha mß cho cô kßt duyên cùng chàng thß sinh. Hai ông bà mßng rß thßy con gái mình nay đß nói đßc nên hân hoan nhßn lßi, lißn chßn ngày lành và mßi hß hàng làm lß thành hôn cho hai ngßi.

Viên "Hßng Ngßc" đßc con cá chép cho, anh dùng làm cßa lß cßu hôn tßng lßi cho ngßi yêu. Nhß có năm hß vàng và đßc vß thßng yêu chăm lo vißc nâng khăn sßa túi . . . anh thß sinh đß tßp trung tßt cß vào công vißc dßi mài kinh sß. Ngay năm sau đß cußc thi đßnh anh đßc chßm đßu khôi nguyên và xußt chßnh.

Câu chuyßn kß trên đß giúp ta nhßn thßc đßc bài hßc rßt quý giá là hãy lo cho tha nhân trßc còn phßn cßa ta, đßu chßa kßp trßng bày thì chính Đßng có quyßn ban ân huß, Ngài bißt rõ nhßng gßi xßng đßng cho ta đßc hßng, Ngài sß tß sai ngßi khác bù đßp cho ta.

Chßa đßy: "Yêu ngßi nhß chính mình vßy. . ." Chàng thß sinh đß quên mßt mßc đích chuyßn đß cßa anh đß thßc hành lòng bác ái đßi vßi tha nhân, không ân hßn, không than vßn vß phßn mình chßa kßp hßi. . . đß cußi cùng anh đßc tßt cß: Vß trß đßp, đß đßt, quyßn cao chßc trßng, gißu sang phú quý . . .

Cô gái, có thß chß vì chßm bißt nói khißn ngßi thân nghĩ rßng. . . bß tßt nguyßn nên khßnh đß. Cô cßm thßy bußn tßi, cô đßn không ngßi tâm sß nßi nißm. . . đßnh làm thßnh chßa mußn nói vì thißu tri âm đß trao lßi tâm sß đó thôi! Vì vßy chúng ta cßn khôn khéo cß xß, an ßi nhßng ngßi xßu sß tßt nguyßn!

Khi cßu nguyßn, chúng ta cßn nhß đßn mßi ngßi, đßc bißt cho nhßng ngßi kém may mßn hßn ta. Ta cùng bßt chßc gßng Thánh Saint Francis of Assisi cßu nguyßn:

*Lord, make me an instrument of Your peace
Where there is hatred, let me sow love,
O Divine Master, grant that*

*I may not so much seek to be consoled as to console;
To be understood, as to understand; . . .*

*Thßnh cåu Chúa bßn con ra
Hòa bình công cå quß là tuyßt thay
Yêu thßnh hßt gißng gieo đßy
Khßp vùng thù hßn, hßt này nß tßi
. . . .
Cåu xin Chúa hßnh ngß đßn luôn
Tìm ngß i anß i, Chúa thßnh mßm i
i an, con chßng cßn ngß i
Hßu ngß i, con chßng cßn ngß i bßt con
. . . .*

Đß rßi mußn đßc nhß Thiên Thßn, ta cßn tß bßt nßng nß cßa thß tßo, ghen ghét, ích
kß đß thân hình đßc nhß nhßng hßu đß dàng bay lßn. Cũng nhß "Con lßc đß chui qua lß kim
còn đß hßn ngß i gißu vào Thiên Đßng." Vì "con lßc đß" mußn chui qua cßng "lß kim" mßt cách
đß dàng chß cßn rß bßt nhßng hàng hóa chßng chßt trên lßng thôi . . . !

Cßm Đß

*Mßng còn ngßm ngßc ß bên trong
Nßng trßiu khôn bay đß hóa rßng
Bßi khß chßa hoa sao kßt trái
Vß vàng cßn rß khó đßm bông
Yêu thßnh chßng có con đành nín
Đßu bßt chß mong khách mßlòng
Thß tßo tách rßi thân nhß nhßm
Thiên thßn bßt chßc đß nhß không.*